

Semenenko Olena
Associate professor,
Department of management
Open International University
of Human development «Ukraine»

THE MAIN DIRECTIONS AND METHODS OF MANAGEMENT TO IMPROVE THE ORGANIZATIONAL CULTURE OF THE ENTERPRISE

Abstract.

Introduction. One of the determining factors of economic development is the social culture and its constituent, organizational culture, which samorehulyuye activity of economic entities, enterprises provides stability and the stability of labor collectives. The proof of this is the author's analysis of light industry enterprises. He argues that between organizational culture and performance of economic stability, there is a direct relationship: the higher the level of organizational culture, the better operating performance businesses and vice versa. In addition, studies confirm that:

- financial and economic activities of enterprises, which formed a complete system of values with the needs and interests of industrial personnel and customers more efficient and socially directed;
- where the culture of the organization receives and divides the whole team, there the company has a competitive advantage (flexibility, occupation respective market segments, technological and organizational innovation) in certain market conditions;
- the level of organizational culture is one of the main conditions for the rapid adaptation of enterprises to the processes that take place in the external national and supranational environment;
- financial and economic activity of enterprises where human resources meets socio-cultural environment and the principles of organizational culture and requirements of strategic management, where the procedures and standards for selection, admission, training and operation of industrial personnel developed in accordance with the mission and objectives, more effective and high quality.

The purpose of the article is to investigate and determine the strategic directions in the work of managers of all levels for improving the organizational culture of the enterprise in a transitional economy.

Results. The article substantiates the main factors of self-regulation of business entities' activity, the stability of the enterprise and the stability of labor collectives. It was found out that organizational culture is one of the main conditions for adaptation of enterprises to socio-economic changes occurring in a market environment and an effective mechanism in the activity of enterprise's management. The direct correlation between changes in the levels of organizational culture, efficiency, competitiveness and long-term competitiveness of the enterprise is proved. The main directions of raising the level and improvement of organizational culture in accordance with the mission and strategic tasks of enterprises are offered.

Keywords: human capital; competitive advantage; competitiveness; competitiveness; culture of the enterprise; management; the level of culture; organizational culture; stability of the labor collective; firm's stability.

Одержано редакцією 12. 02.2018 р.
Прийнято до публікації 01.03.2018 р.

УДК 657.1

Сторожук Тетяна Миколаївна,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри бухгалтерського обліку,
Університет державної податкової служби України
stevan@ukr.net

ЕЛЕМЕНТИ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВ ЩОДО ІНШИХ НЕОБОРОТНИХ МАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

Анотація. Обґрунтовано вплив різноманітності інших необоротних матеріальних активів на визначення їх облікової політики. До елементів облікової політики віднесено: визначення об'єктів обліку; строку їх корисного використання; вартісний критерій

належності до малоцінних необоротних активів; методи нарахування амортизації; методи оцінки; підходи до переоцінки; об'єкти та періодичність проведення інвентаризації; критерій суттєвості при розкритті інформації у звітності.

Ключові слова: необоротні активи; матеріальні активи; інші необоротні матеріальні активи; малоцінні необоротні матеріальні активи; елементи облікової політики; строк корисного використання; методи амортизації; методи оцінки.

Постановка проблеми. Необоротні активи є важливими, а часто і визначальними ресурсами суб'єкта господарювання та представляють собою основу матеріально-технічної бази будь-якого підприємства. В балансі це суттєві статті, які займають значну питому вагу в активах підприємства. До складу необоротних активів входять інші необоротні матеріальні активи, які займають чільне місце та якими часто нехтують. Але до інших необоротних матеріальних активів входять тимчасові нетитульні споруди, природні ресурси, інвентарна тара, предмети прокату тощо. Вибір методології їх обліку, відповідність критеріям визнання та принципам оцінки впливає на важливі аналітичні показники, які характеризують фінансово-майновий стан підприємства, фінансову рівновагу між активами і пасивами. Поділ активів на необоротні та оборотні визначає показники ліквідності й платоспроможності підприємства. Правильність, точність та надійність розрахованих показників підвищує інвестиційну привабливість підприємства серед дійсних та потенційних інвесторів, розширює його можливості та зменшує рівень загроз, які виникають у ході підприємницької діяльності. Формування облікової політики щодо інших необоротних матеріальних активів є одним з найважливіших і принципових етапів складання наказу про облікову політику, від чого залежить визначення якості інформації та її відповідність потребам користувачів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями організації, техніки та методики здійснення обліку необоротних активів приділяють увагу багато авторів. Значно менше опрацьовані питання обліку саме інших необоротних матеріальних активів. Проблема обліку інших необоротних матеріальних активів присвячені роботи: Бутинця Ф.Ф., Гаврилюка В.М., Жука В.М., Івануси Н. І., Китайчук Т.Г., Коршикової Р. С., Озеран А. В., Сироти А.В., Телегунь М.І. та інших.

Визначення невирішених раніше частин загальної проблеми. Недостатньо висвітленими залишаються питання формування облікової політики підприємства в частині інших необоротних матеріальних активів, визначення елементів та аналіз варіантів альтернативних рішень.

Мету та завдання статті. Метою статті є визначення основних елементів облікової політики підприємства щодо інших необоротних матеріальних активів та формулювання рекомендацій з вибору варіантів рішень з метою включення до документу про облікову політику суб'єкта господарювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Підприємство самостійно на основі національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та інших нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку визначає за погодженням з власником (власниками) або уповноваженим ним органом (посадовою особою), відповідно до установчих документів, облікову політику підприємства, а також зміни до неї. Облікова політика може враховувати організаційно-правову форму підприємства, галузеві особливості економічної діяльності, обсяги виробництва тощо. На даний час зміст та структура облікової політики регламентується Методичними рекомендаціями щодо облікової політики підприємства [1], які можуть застосовувати підприємства, організації та інші юридичні особи незалежно від організаційно-правових форм господарювання і форм власності (крім банків, бюджетних установ та підприємств, які, відповідно до законодавства, застосовують міжнародні стандарти фінансової звітності).

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про інші необоротні матеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції в інші необоротні

матеріальні активи, а також розкриття інформації про них у фінансовій звітності регламентується П(С)БО 7 «Основні засоби»[2]. До складу інших необоротних матеріальних активів відносять: бібліотечні фонди, малоцінні необоротні матеріальні активи, тимчасові (нетитульні) споруди, природні ресурси, інвентарна тара, предмети прокату та інші необоротні матеріальні активи. Установи виділяють ще музейні фонди; білизну, постільні речі, одяг та взуття; прилади та апарати для наукових цілей та необоротні матеріальні активи спеціального призначення.

Варто зауважити, що трактування поняття «інші необоротні матеріальні активи» в стандарті та інших нормативних документах відсутні. Не визначено також, що таке об'єкти інших необоротних матеріальних активів. Але з огляду на трактування об'єкту основного засобу в П(С)БО 7 «Основні засоби»[2], воно може бути використане і для інших необоротних матеріальних активів. Разом з тим, враховуючи різноманітність груп інших необоротних матеріальних активів і їх різне функціональне призначення, підприємство має самостійно в межах своєї облікової політики визначати, що буде об'єктом за кожною з груп інших необоротних матеріальних активів.

Критерії визнання інших необоротних матеріальних активів аналогічні критеріям визнання, які застосовуються для всіх активів. Об'єкт інших необоротних матеріальних активів визнається активом, коли: існує ймовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з використанням цього об'єкта, і його вартість може бути достовірно визначена. Крім того, у самому понятті наведені такі критерії їх визнання, як: матеріальність (мають матеріальну форму); необоротні (термін корисного використання більше року або операційного циклу, якщо він довший за рік). Призначення інших необоротних матеріальних активів аналогічне до основних засобів: утримуються з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в прокат іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій тощо.

Додатковий критерій визнання – критерій вартості використовується при виділенні тільки однієї групи основних засобів: малоцінних необоротних матеріальних активів. Відповідно до П(С)БО 7 «Основні засоби»[2], підприємства можуть самостійно встановлювати вартісні ознаки предметів, що входять до складу малоцінних необоротних матеріальних активів. Згідно з п.2.6 Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства [1] зміна вартісних ознак предметів, що входять до складу малоцінних необоротних матеріальних активів, розглядається як зміна облікових оцінок. У зв'язку із зміною вартісних ознак зміни в бухгалтерському обліку щодо основних засобів, зарахованих на баланс в попередніх періодах, не проводяться.

Недотримання вартісного критерію, встановленого для відокремлення малоцінних необоротних матеріальних активів від основних засобів на підприємстві, призводить до некоректного розподілу витрат на амортизацію між періодами і тим самим викривляються дані обліку та фінансової звітності.

В Україні для цілей бухгалтерського обліку нормативними документами не встановлено вартісної межі, яка б чітко розмежувала засоби праці на основні засоби та МШП. У світовій практиці питання розмежування основних засобів і МШП вирішується по-різному. Відомо два підходи до вирішення цієї проблеми [3, с.100]:

- 1) встановлення законодавчим актом на рівні держави в цілому для всіх підприємств єдиної вартісної межі для всіх підприємств;
- 2) надання права кожному підприємству самостійно встановлювати вартісну межу.

В деяких країнах практикують встановлення єдиного вартісного критерію щодо розмежування основних засобів і МШП. Так, в Німеччині ліміт вартості основних засобів не менше 800 марок, в Білорусії більше 30 мінімальних заробітних плат за одиницю, а в Росії – більше 100-кратного встановленого законом розміру мінімальних заробітних плат за одиницю [4, с.301-302].

Для здійснення податкових розрахунків ст. 14.1.138 ПКУ [5] визначено вартісний критерій розмежування основних засобів від інших необоротних матеріальних активів в розмірі, що перевищує 6000 гривень. Враховуючи, що згідно з ПКУ до складу основних засобів належать матеріальні цінності, вартість яких перевищує 6000 грн., суб'єктам господарювання доцільно підвищити у бухгалтерському обліку розмір вартісних ознак предметів, що входять до складу малоцінних необоротних матеріальних активів, до 6000 грн., якщо до цього такий розмір вартісних ознак був у них меншим. Це дасть можливість зменшити кількість розбіжностей, що виникають між даними фінансового обліку і податкових розрахунків. На практиці більшість підприємств визначають вартісну межу віднесення об'єкта до малоцінних необоротних матеріальних активів згідно з вимогами ПКУ, якими вони не були.

За своїми характеристиками різні групи інших необоротних матеріальних активів є засобами праці та предметами праці, тому за функціональним призначенням мають схожість із основними засобами та запасами. Особливість таких необоротних матеріальних активів впливає на організацію та методiku їх обліку. Причому надходження таких активів та їх документальне оформлення аналогічне оприбуткуванню основних засобів [6,с.180]. Облік наявності за деякими групами здійснюється так як основних засобів (наприклад, інвентарна тара), а деякі обліковуються як запаси (малоцінні необоротні матеріальні активи, деякі предмети прокату). Тому, підтримуючи думку А.В. Озеран та Р.С. Коршикової [7,с.58], вважаємо доцільним в П(С)БО 7 «Основні засоби» внести норму про можливість вибору порядку обліку зазначених об'єктів залежно від того, визначенню яких активів вони відповідають – основних засобів чи запасів.

Одним із проблемних питань обліку будь-яких необоротних активів є їх оцінка. Спираючись на думку Т.Г. Китайчук [8] вважаємо, що визначення єдиних принципів оцінки необоротних активів у масштабах країни дасть змогу порівнювати показники однорідних засобів різних галузей економічної діяльності країни та робити їх узагальнення. Враховуючи різноманітність груп інших необоротних матеріальних активів, вважаємо доцільним у документі про облікову політику підприємства встановити вартісні ознаки кожної групи необоротних активів, що дозволить однозначно кваліфікувати об'єкти і обирати спосіб нарахування амортизації. В свою чергу, це ліквідує ряд проблем і неузгодженості між фінансовим обліком і податковими розрахунками при формуванні бази оподаткування податку на прибуток.

Оцінка інших необоротних матеріальних активів при їх надходженні буде залежати від джерел надходження і формуватися відповідно 7 П(С)БО 7 «Основні засоби»[2]. Одним із елементів облікової політики підприємства по відношенню до інших необоротних матеріальних активів може бути метод оцінки інших необоротних матеріальних активів, отриманих за рахунок цільового фінансування. При цьому придбані за рахунок цільового фінансування необоротні активи найчастіше обліковують у загальному порядку, оскільки вони не вважаються безплатно отриманими. Зокрема, об'єкти інших необоротних матеріальних активів зараховують на баланс за первісною вартістю, яку визначають згідно з п. 7 П(С)БО 7 «Основні засоби»[2].

До елементів облікової політики підприємства варто віднести також вибір методу оцінки інших необоротних матеріальних активів в операціях пов'язаних сторін. Методи оцінки інших необоротних матеріальних активів в операціях пов'язаних сторін визначаються підприємством відповідно до П(С)БО 23 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін» [9]. Серед запропонованих методів оцінки в операціях пов'язаних сторін для інших необоротних матеріальних активів підприємство обирає один із методів: порівнюваної неконтрольованої ціни; ціни перепродажу; «витрати плюс» або балансової вартості.

Вартість інших необоротних матеріальних активів погашається нарахуванням амортизації методом, який визначається підприємством самостійно. Відповідно до п.2.5. Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства [1] метод амортизації

інших необоротних матеріальних активів обирається підприємством з урахуванням очікуваного способу отримання економічних вигід від його використання, але він може переглядатися. Крім того, метод нарахування амортизації інших необоротних матеріальних активів буде залежати від групи таких активів. Так, амортизація малоцінних необоротних матеріальних активів і бібліотечних фондів може нараховуватися різними методами:

- 1) у першому місяці використання об'єкта в розмірі 50 відсотків його вартості, яка амортизується, та решта 50 відсотків вартості, яка амортизується, у місяці їх вилучення з активів (списання з балансу) внаслідок невідповідності критеріям визнання активом або
- 2) в першому місяці використання об'єкта 100 відсотків його вартості;
- 3) нараховувати 100 відсотків його вартості у місяці їх вилучення з активів (списання) [10].

Амортизація інших груп таких необоротних матеріальних активів нараховується за прямолінійним або виробничим методами, залежно від вибору підприємства.

Виходячи з витратної політики (розподілу витрат за звітними періодами) підприємство самостійно приймає рішення щодо використання того чи іншого способу.

Нарахування амортизації здійснюється протягом строку корисного використання (експлуатації) об'єкта, який встановлюється підприємством (у розпорядчому акті) при визнанні цього об'єкта активом (при зарахуванні на баланс), і призупиняється на період його реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання та консервації. Тому визначальним елементом облікової політики підприємства щодо інших необоротних матеріальних активів є встановлення терміну корисного використання. Відповідно до п.24 Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів [11] строк корисного використання (експлуатації) - це очікуваний період часу, протягом якого основні засоби будуть використовуватися підприємством або з їх використанням буде виготовлено (виконано) очікуваний підприємством обсяг продукції (робіт, послуг). Строк корисного використання визначається підприємством самостійно з урахуванням його потужності (продуктивності), фізичного та морального зносу, правових або інших обмежень щодо строків використання об'єкта. За обсяг продукції (робіт, послуг), який буде виготовлено (виконано) підприємством з використанням об'єкта основних засобів, приймається запланований підприємством обсяг продукції (робіт, послуг), який підприємство планує виробити (виконати) з використанням цього об'єкта.

Термін корисного використання необоротних активів можна визначати кількома способами [12]:

- 1) спосіб накопиченого досвіду передбачає використання досвіду попередніх років для встановлення терміну використання однотипних активів. Даний спосіб дає найбільшу точність по відношенню до подібних активів. Використання такого способу передбачено міжнародними стандартами.

- 2) документальний спосіб, коли строк корисного використання встановлюється відповідно до термінів зазначених в технічній документації, що додається до об'єкта. Недоліком даного способу є те, що не до всіх об'єктів основних засобів прикладається така документація. Використовуючи даний метод варто враховувати індивідуальні особливості експлуатації об'єкта на підприємстві.

- 3) експертний спосіб, коли використовується експертна оцінка. Даний спосіб дозволяє врахувати специфіку кожного об'єкта основного засобу та допомагає визначити реальний стан справ.

- 4) атавістичний або ностальгічний спосіб базується на нормах амортизаційних відрахувань, що використовувались в нашій країні раніше. Наприклад, Єдині норми на повне відновлення основних фондів народного господарства СРСР, затверджені постановою Ради Міністрів СРСР від 22.10.1990р. №1072.

В рамках облікової політики підприємству необхідно також визначитись з датою первісного визнання необоротних активів, що утримуються для продажу чи групи

активів, що належать до вибуття в результаті операції продажу. Визначення дати первісного визнання буде залежати від часу її виникнення:

- протягом звітнього періоду;
- після дати складання балансу до затвердження звітності;
- після дати складання балансу та затвердження звітності.

Протягом звітнього періоду такою датою може бути:

- 1) дата, коли щодо таких активів виконуються умови, зазначені в П(С)БО 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність» [13];
- 2) або дата оприбуткування активів, придбаних з метою продажу.

При цьому відповідно до П(С)БО 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність» [13] необоротний актив та група вибуття визнаються утримуваними для продажу у разі, якщо:

- економічні вигоди очікується отримати від їх продажу, а не від їх використання за призначенням;
- вони готові до продажу у їх теперішньому стані;
- їх продаж, як очікується, буде завершено протягом року з дати визнання їх такими, що утримуються для продажу;
- умови їх продажу відповідають звичайним умовам продажу для подібних активів;
- здійснення їх продажу має високу ймовірність, зокрема, якщо керівництвом підприємства підготовлено відповідний план або укладено контракт про продаж, здійснюється їх активна пропозиція на ринку за ціною, що відповідає справедливій вартості.

У випадку, якщо необоротні активи, група вибуття визнаються утримуваними для продажу після дати балансу та затвердження звітності, то таке визнання здійснюється на наступну дату балансу.

Якщо таке визнання відбувається після дати балансу, але до затвердження фінансової звітності, то інформація про необоротні активи, групи вибуття, утримувані для продажу, розкривається в примітках до фінансової звітності.

Відповідно до положень Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства [1], елементом облікової політики щодо необоротних активів є підходи до їх переоцінки та підходи до періодичності зарахування сум дооцінки необоротних активів до нерозподіленого прибутку. Як гласить п.2.7.1 не підлягають переоцінці малоцінні необоротні матеріальні активи і бібліотечні фонди, якщо амортизація їх вартості нараховується у першому місяці використання об'єкта в розмірі 50 відсотків його вартості, яка амортизується, та решта 50 відсотків вартості, яка амортизується, у місяці їх вилучення з активів (списання з балансу) внаслідок невідповідності критеріям визнання активом або в першому місяці використання об'єкта 100 відсотків його вартості. При здійсненні переоцінки підприємству необхідно встановити терміни переоцінки, порядок формування справедливої вартості та складання розрахунку сум переоцінки і зазначити їх в документі про облікову політику.

Згідно з п.2.27 Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства [1] елементом облікової політики є визначення об'єктів та періодичність проведення інвентаризації. Вони визначаються власником (керівником) підприємства, крім випадків, коли проведення інвентаризації є обов'язковим згідно з законодавством. Враховуючи різноманітність інших необоротних матеріальних активів об'єктами інвентаризації можуть бути як окремі об'єкти активів так і їх групи. При цьому мають бути визначені окремі групи та підгрупи, відповідно до облікової класифікації. Наприклад, група бібліотечні фонди, підгрупи журнали минулих років (підшивка за весь рік), журнали поточного (конкретні номери); газети річною підшивкою за минулі роки і кожен номер – за поточний рік; книги-кожен екземпляр і т. д. Періодичність проведення інвентаризації також буде залежати від груп, терміну їх використання та особливостей ведення обліку тощо.

При розкритті інформації про інші необоротні матеріальні активи у фінансовій звітності важливим елементом буде встановлення критерію суттєвості. Для кожної із форм фінансової звітності обирається окрема база визначення кількісних критеріїв і якісних ознак суттєвості статей фінансової звітності і діапазон кількісних критеріїв. Зокрема для статей балансу базою може бути обрано суму підсумку балансу, у такому разі кількісний критерій суттєвості може бути визначений у діапазоні до 5 відсотків бази, або підсумок активів у діапазоні до 15 відсотків обраної бази.

Висновки та перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. За результатами проведених досліджень визначено, що різні групи інших необоротних матеріальних активів за своїми характеристиками можуть бути засобами праці та предметами праці, тому за функціональним призначенням мають схожість із основними засобами та запасами. Така особливість інших необоротних матеріальних активів впливає на організацію та методику їх обліку. Тому доцільно підприємствам надати можливість вибору порядку обліку зазначених об'єктів залежно від того, визначенню яких активів вони відповідають – основних засобів чи запасів.

Враховуючи зростаючу самостійність підприємств та можливість вибору способів, методів, процедур та підходів до обліку і відображення у звітності інших необоротних матеріальних активів визначено елементи облікової політики організаційної, технічної та методичної складових. До таких елементів варто віднести: визначення об'єктів обліку інших необоротних матеріальних активів; строк їх корисного використання; величина вартісного критерію належності матеріального активу до малоцінних необоротних активів; методи нарахування амортизації; методи оцінки інших необоротних матеріальних активів в операціях пов'язаних сторін; метод оцінки інших необоротних матеріальних активів, отриманих за рахунок цільового фінансування; дата первісного визнання необоротних активів чи групи активів, що утримуються для продажу; підходи до їх переоцінки та підходи до періодичності зарахування сум дооцінки необоротних активів до нерозподіленого прибутку; об'єкти та періодичність проведення інвентаризації; критерій суттєвості при розкритті і інформації у примітках.

Питаннями подальших досліджень має бути аналіз альтернативних варіантів елементів облікової політики ведення обліку та відображення у звітності підприємства інших необоротних матеріальних активів з метою визначення найкращих для конкретного підприємства у відповідні періоди його діяльності.

Список використаних джерел

1. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства. Затверджено наказом Міністерства фінансів України 27 червня 2013 р. № 635 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://195.78.68.18/minfin/control/uk/publish/article?art_id=382876&cat_id.
2. П(С)БО 7 «Основні засоби» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.
3. Сирота А.В., Телегунь М.І. Проблеми віднесення об'єктів до складу малоцінних та швидкозношуваних предметів / А.В. Сирота, М.І. Телегунь // «Розвиток наукових досліджень, 2007»: Матеріали науково-практичної конференції, м. Полтава: Вид-во «ІнтерГрафіка», 2007.- Т.12.- С.99-101.
4. Бутинець Ф.Ф. Облік у зарубіжних країнах: навч. посібник [для студ. вищих навчальних закладів спец. 7.050106 «Облік і аудит»] / Ф.Ф. Бутинець, Л.Л. Горецька. – Житомир: ПП «Рута», 2002.- 544с.
5. ПКУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/page3>.
6. Івануса Н. І. Проблемні питання організації обліку необоротних матеріальних активів / Н. І. Івануса // Соціально-економічні, політичні та культурні оцінки і прогнози на рубежі двох тисячоліть: зб. тез доп. VI Міжнар. наук.-теорет. конф. студентів, аспірантів і молодих вчених, (м. Тернопіль, 16 квітня 2008 р.) – Тернопіль: ТНЕУ: Екон. думка, 2012. – С. 179-184.
7. Озеран А. В., Коршикова Р. С. Гармонізація вимог П(С)БО України із МСФЗ щодо обліку основних засобів // Науково-практичне видання «Незалежний АУДИТОР»/- № 15 (I), 2016.- С.54-61.
8. Китайчук Т.Г. Облік інших необоротних активів / Т.Г. Китайчук [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.vobu.com.ua/ukr/crib_categories/question/64.
9. П(С)БО 23 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0539-01>.

10. Сторожук Т.М. Деякі проблемні питання обліку малоцінних і швидкозношуваних предметів / Т.М. Сторожук // Збірник наукових праць «Науковий вісник».- Ірпінь, 2000р.- №1(7). - С.139-147.
11. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів. Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30 вересня 2003р. №561 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.help/law/561/>
12. Облікова політика підприємства: Навчальний посібник / [Лузан Ю.Я., Гаврилюк В.М., Жук В.М. і ін.]; за ред. В.М., Гаврилюка – К.: Видавництво ТОВ «Юр-Агро-Веста», 2007. - 326 с.
13. П(С)БО 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1054-03>.

References

1. *Order of the Ministry of Finance of Ukraine № 635 (2013, June)*. Methodical recommendations on enterprise accounting policy. Retrieved from http://195.78.68.18/minfin/control/uk/publish/article?art_id=382876&cat_id (in Ukr.)
2. *P(S)A 7 (2018)*. Fixed assets. Retrieved from <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00> (in Ukr.)
3. Sirota, A. V., & Telegun, M. I. (2007). Problems of assigning objects into low-value and high-value items. *Development of scientific research, 2007*. Poltava: InterGraphics (in Ukr.)
4. Butinets, F. F. (2002). *Accounting in foreign countries: tutorial (for students of higher educational institutions of specialty 7.050106 "Accounting and Audit")*. Zhytomyr: Ruta (in Ukr.)
5. *TCU (2018)*. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/page3> (in Ukr.)
6. Ivanusa, N. I. (2012). Problematic issues of accounting for non-negotiable tangible assets. *Socio-economic, political and cultural assessments and forecasts at the turn of the two millennia*. Ternopil: Economic Thought (in Ukr.)
7. Ozeran, A. V., & Korshikova, R. S. (2016). Harmonization of requirements of P(S)A of Ukraine with IFRS on accounting for fixed assets. *Independent Auditor (Nezalezhnyy Audytor)*, 15, 54-61 (in Ukr.)
8. Kitaichuk, T. G. (2018). *Accounting for other non-current assets*. Retrieved from <http://www.vobu.com.ua> (in Ukr.)
9. *P(S)A 23 (2013)*. Disclosure of related parties. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0539-01> (in Ukr.)
10. Storozhuk, T. M. (2000). Some problematic issues of accounting low-value and high-value items. *Scientific Herald (Naukovyy visnyk)*, 1, 139-147 (in Ukr.)
11. *Order of the Ministry of Finance of Ukraine №561 (2003, September)*. Methodological recommendations on the accounting of fixed assets. Retrieved from <https://zakon.help/law/561/> (in Ukr.)
12. Lusan, Yu.Ya., Gavriulyuk, V. M, Zhuk, V. M. et al. (2007). In V. M. Gavriulyuk (Ed.). *Accounting policies of the enterprise: a manual*. Kyiv: Yur-Agro-Vesta (in Ukr.)
13. *P(S)A 27 (2014)*. Non-current assets held for sale and discontinued operations Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1054-03> (in Ukr.)

Storozhuk Tetiana Mykolaivna,
Ph.D., Associate Professor,
Associate Professor of Accounting Department
University of the State Fiscal Service of Ukraine

ELEMENTS OF THE ACCOUNTING POLICY OF THE ENTERPRISE REGARDING OTHER NON-CURRENT MATERIAL ASSETS

Abstract

Introduction. The issues of the accounting policy of the enterprise in terms of other non-negotiable tangible assets, the definition of elements and the analysis of options for alternative solutions remain insufficiently illuminated.

Purpose. The purpose of the article is to determine the main elements of the accounting policy of the enterprise with respect to other non-negotiable tangible assets and to formulate recommendations for the selection of options for the purpose of inclusion in the document on the accounting policy of the business entity.

Results. The formation of an accounting policy with respect to non-negotiable tangible assets is one of the important and fundamental steps in the preparation of a document on accounting policy, on which the quality of information depends and its conformity with the needs of consumers. The variety of groups of other non-negotiable tangible assets, due to their characteristics and functional purpose, influences the organization and methodology of their accounting, which made it possible to make a recommendation on the entity's choice of the order of accounting for the said objects, depending on whether they determine which assets they are - negotiable or non-negotiable. Accordingly, accounting for the availability, receipt and disposal of different groups of other non-negotiable tangible assets can be carried out both as fixed assets and as inventories.

The accounting policy of the enterprise is formed on the basis of national standards and other regulatory legal acts from the accounting records, in agreement with the owner or authorized body, respectively, statutory documents. When determining the objects and elements of accounting policy, it is necessary to take into account the

organizational and legal form of the enterprise, industry characteristics, production volumes and other. Taking into account the possibility of choice, the elements of the accounting policy of the organizational, technical and methodological components are defined: the determination of the objects of accounting for other non-negotiable tangible assets; term of their useful use; the size of the cost-based criterion for the ownership of a tangible asset to low-value non-negotiable assets; methods for calculating depreciation; methods of valuation of other non-negotiable tangible assets in related party transactions; The method of valuation of other non-negotiable tangible assets obtained through targeted financing; the date of initial recognition of non-current assets or groups of assets that are held for sale; approaches to their reevaluation and approaches to the frequency of crediting the sum of a supplementary assessment of non-current assets to retained earnings; objects and frequency of inventory; Criteria of the essence when disclosing information from the balance sheet and notes before the annual financial statements.

Originality. The scientific novelty of the research results lies in the recommendation and changes in approaches to accounting for other non-negotiable tangible assets in Ukraine, and the advisability of the enterprise submitting an independent choice of the accounting for certain objects within the boundaries of the company's accounting policies, depending on whether they determine the assets they represent - fixed assets or reserves.

Conclusion. It was proposed to change the domestic principle approach to accounting for other non-negotiable tangible assets. The main elements of the accounting policy of the enterprise relative to other non-negotiable tangible assets are determined.

Keywords: non-current assets; money; other non-negotiable tangible assets; low-value non-negotiable tangible assets; elements of accounting policy; useful life; methods of depreciation; methods of evaluation.

*Одержано редакцією 28. 02.2018 р.
Прийнято до публікації 11.03.2018 р.*

УДК 332.146

Чешук Віктор Олександрович

аспірант,

Східноєвропейський національний університет

імені Лесі Українки

cheshukvictor@gmail.com

ДІАГНОСТУВАННЯ РІВНЯ РОЗВИТКУ БУДІВНИЦТВА В УКРАЇНІ

***Анотація.** У статті розглянуто стан будівництва України у 2013-2017 роках, виявлено основні фактори, що впливають на досліджуваний вид економічної діяльності. Виконано моніторинг стану будівництва за останні роки дослідження. Обґрунтовано проблеми та перспективи розвитку будівництва. Проаналізовано та порівняно стан будівельних підприємств поточного та попереднього періодів. Розглянуто основні види реалізованої продукції та виділено інвестиційну привабливість будівництва.*

***Ключові слова:** будівництво, будівельні роботи, будівельна продукція, будівельні підприємства, проблеми будівництва, інвестиції, економічна безпека, моніторинг економічної безпеки.*

Постановка проблеми. Будівництво є одним з найважливіших видів економічної діяльності, від результатів якої залежить ефективність економіки будь-якої країни світу. Воно створює значну кількість робочих місць, вимагає забезпечення необхідними людськими, матеріальними, енергетичними ресурсами, взаємодіє з усіма іншими комплексами, в тому числі такими, як машинобудування, металургія, металообробка, нафтохімія, скляна, деревообробна промисловість, транспорт, енергетика тощо, які необхідні для оптимального розвитку. Будівництво на всіх етапах є найбільш матеріаломістким, пов'язане з більше ніж 70 видами економічної діяльності і є рушійною силою для розвитку економіки України. Воно створює сприятливі умови для розвитку підприємств малого та середнього бізнесу. Зростання будівництва сприяє покращенню економічного становища країни та вирішує велику кількість соціальних проблем.